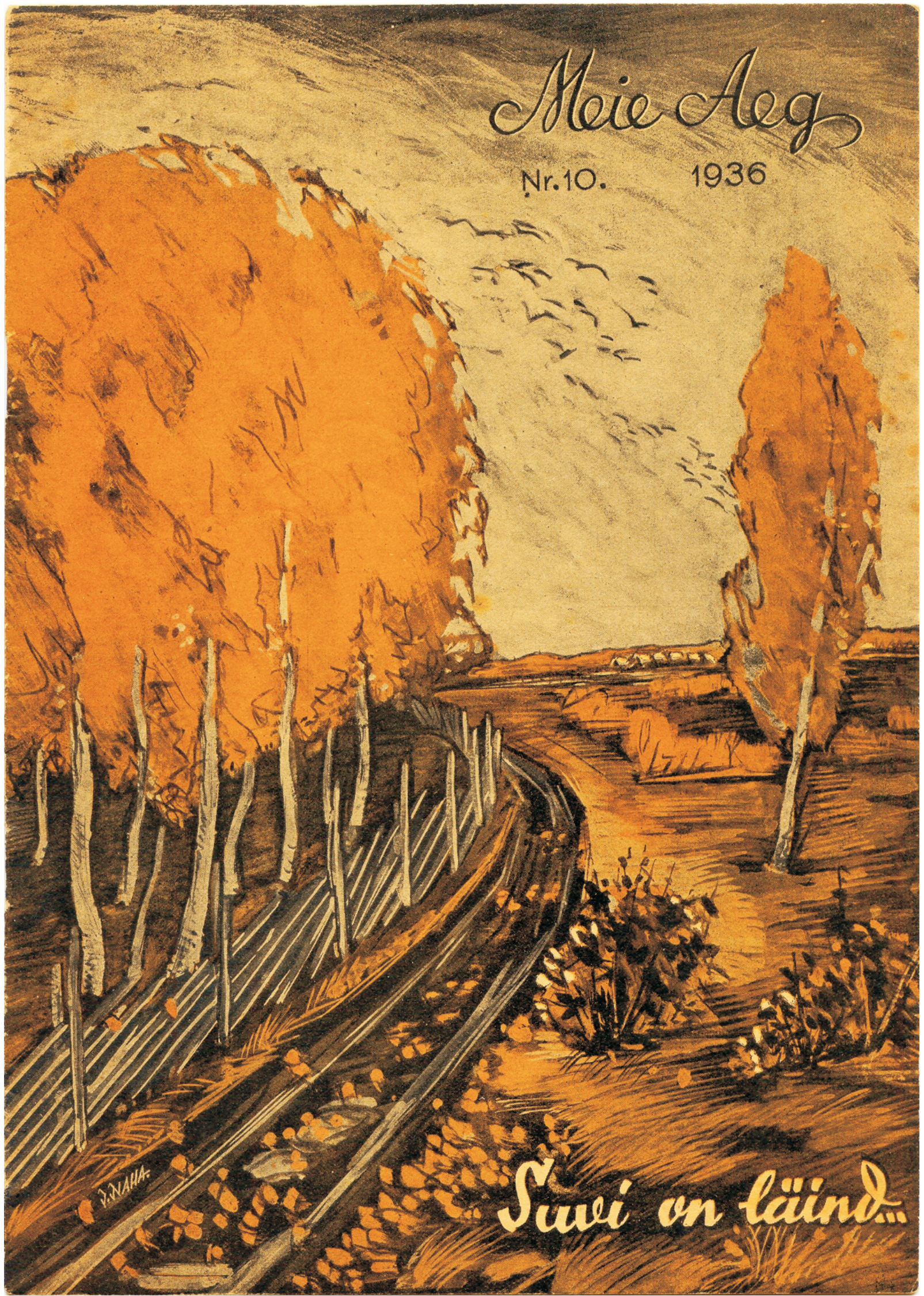

Meie Aeg

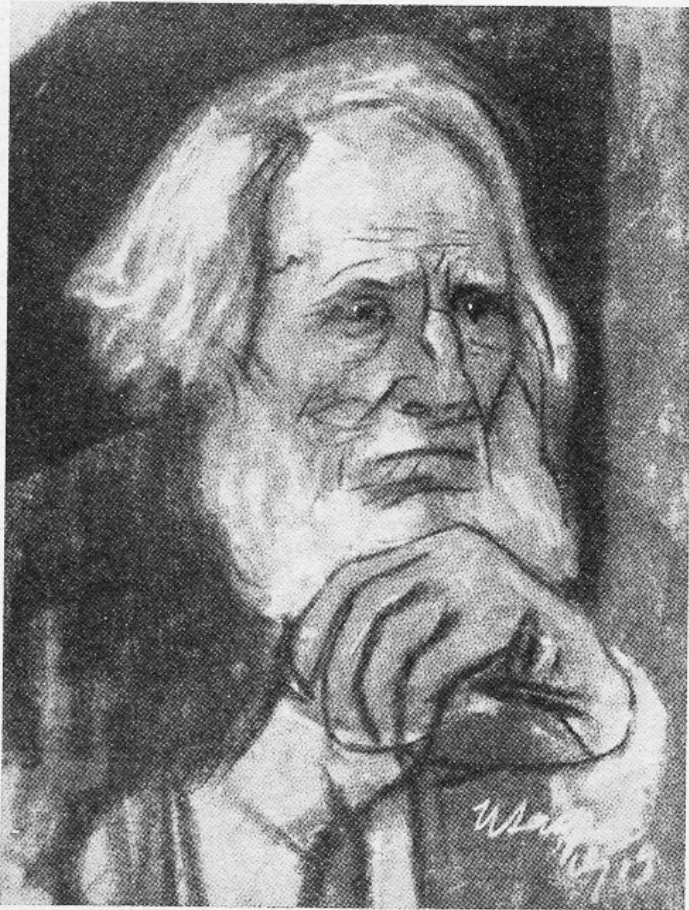
Nr. 10.

1936

Y. NAHA

Suvi on lüüind...

„Rauk“ — A. Laikmaa

Suus kavad on unustatud. Wiljarikas juwi on läinud. Käs on jügis. Kõle tuul käib üle nurme ja niidu ning närtsitab wiimjed rohufõrred, riisub puudelt wiimjed koltunud lehed. Wili on koristatud. Põllud on jäänud paljaks.

Warsti tuleb talw. Kõikjal on näha ette-walmistust jelleks, et wastu astuda juurele walgele waiufusele.

Pilt loodusest tähendab midagi. Inimese elus on ka kavad, juwi ja jügis — need on noorus, kreffiga ja wanadus.

Ja aastaajad looduses wõrduwad ajastuile juures ajas, ajale maailma loomisest maailma lõpuni.

Inimsoo kaunis kavad oli Eedenis. See on unustatud. Suwi õiguse-päikese ja õnnistuse-wihna kofutufel on möödunud. Olene jõudnud ajasügisile, maailma lõikuse lõpetamisjale.

Wingete tuuleiilidena käib waenulõõm üle maade ja rahwaste, riisudes wiimjed armastuse-jädemed inimeste jüdamest... Ragu langewad koltunud lehed puudelt, nii kaob lootus rahuks ja õnneks siin maailmas.

Õgawene külwaja, kes külwanud oma igawese tõeseemne, otfib ires wäikheimagi kõrre, mis sellest on kaswanud ja on kõlwuline miljana taewasesse aita. Tema pilgu eest ei jää warjule ükski inimene oma jüdamepõllul kaswawa niju wõi umbrohuga.

Suwi
on läind
ja lehed
langenuud...

Foto: N. Nylander

Maailmapöõlul kogutakse valminud vilja. Kõikjal on näha ettevalmistust Sehoova päevaks.

Sügisene töö ei luba viivitada. Siljaksjäämine toob enefega paratamatud tagajärjed. Vili, mis juvel kasvanud, lõigatakse sügisel. Teod, mis kohtud, jätaavad igavefed tagajärjed, olgu õnnistuseks või hukatusjeks. Inimene, kelle ijeloom ja elu pole muutunud õiljaks ja täiuslikuks, ei kõlba Jumala riigile.

R.

Sällegi on loodus kullatud ja purpurne. Kui mai tõi lillede külluse ja õrna roheline, siis sügis on toredam, küpsem ja hülgavam. Valminud viljad, puude kuldjed kroonid ja alla langenud lehevaip tunnistavad küllusest ja ilust, kuid ilust, mis on määratud juremisele. See on nagu lahumiise kullapuhang; viimsete päevade hülgus ja raskemeelus; leegitsev kuid pikkamisi hääbuu, raske, jüdamesjeldikaw jumalagajätt eluga.

Sügis, ja puudutad meie hinge ja nõõrid kokku jelle raskemeelusjes; ja oled selgem, kindlam ja ettevaatlikum, kuid ja oled halastamatum kui kevad. Su pilk on järelemõttlik ja jügaw, kuid ja astud järjekindlate ja pikkade jaatusesammudega. Sa asetad meie hinge igatsuse millegi järele, mida meie ijegi ei mõista. Nagu tahaks hoida kinni weel millestki, mis kaob ega pöördu iial tagasi.

Smelik jahe õhk hõljub üle maa — läheneva lõpu hõng. Ja siis tuleb külma vihma, terawaid, lõikawaid piisktu, mis tungiwad nahaft läbi. Sügistorm ulub ja wilistab,

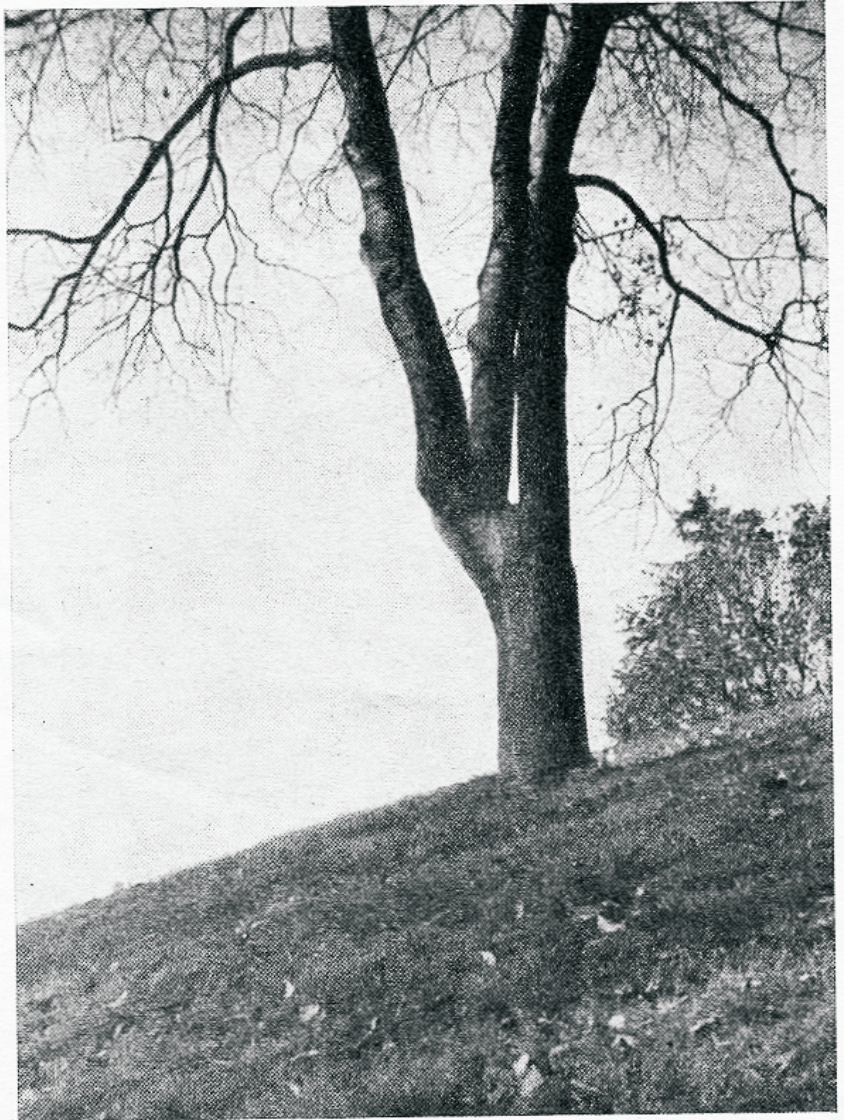

Foto: N. Nylander

kijub puud ja puistab lehti. Ning kui on möõdas looduse waluriffad oiged, seisawad puud riiüstatult ja tühjad. Südsed, raagus õfjad sirutawad abipaluwast taewa poole. Ning vihma langeb jälle ja jälle...

W. W.

Suwi on läin'd, lehed langedud, päikse kallistused aastalt lahunud. Külm lähenes, õied häwitas, wäikjed laululinnukesjed peletas. Kuidas nad küll juvel waeuast olid unel ja lauldes wiisjawad meilt mured, pijarad, tõiõd rõõmu hingele. Rahju lauludest, läinud päewadest ja enefest, häwinud lootusest. Karmid tuuled häwitanud, tõiõd mis kewad tõiõtanud. Päewad päikseta, elu rõõmuta.

Shopini laul „Kurbus“

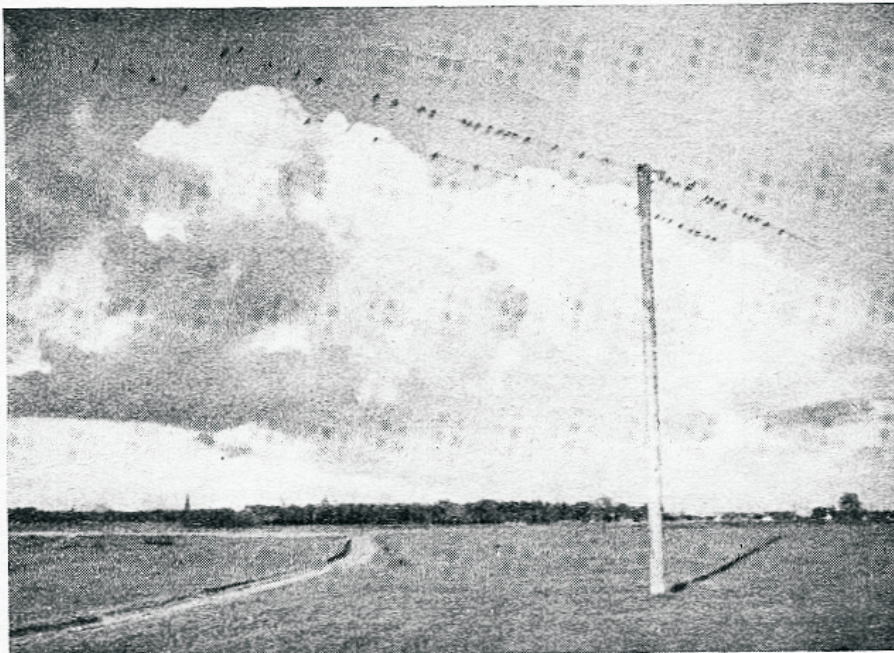
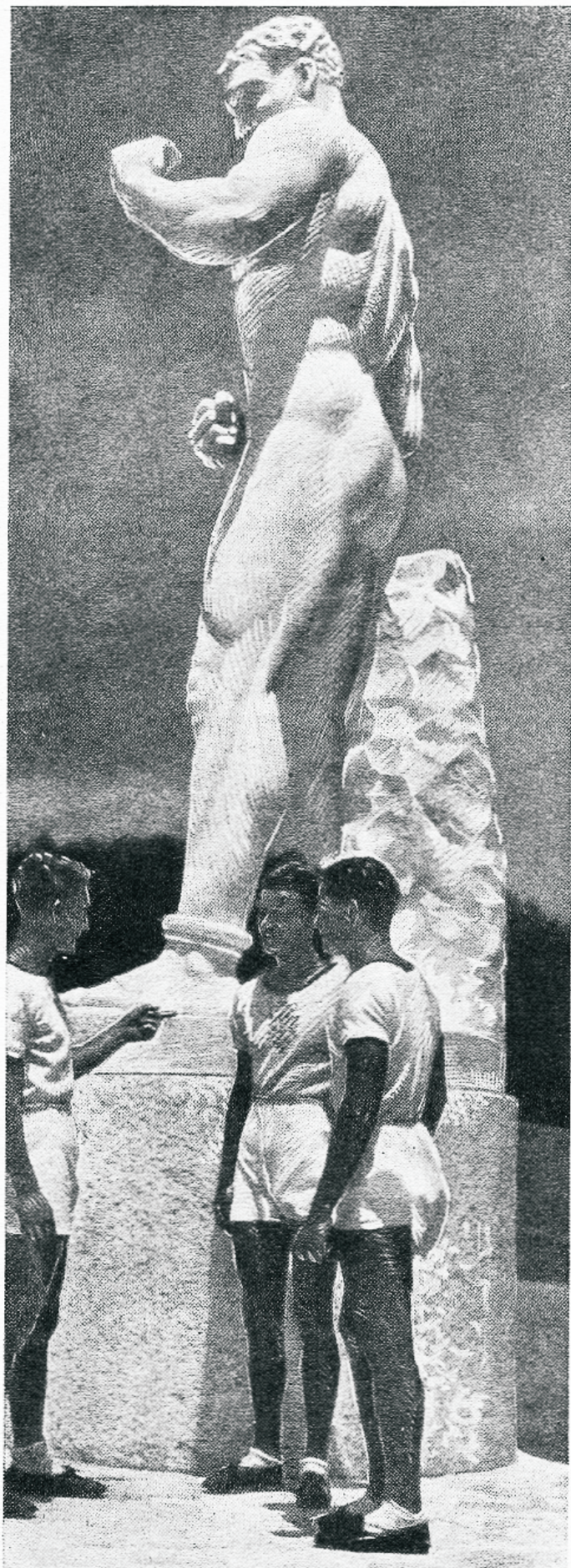

Foto: Stakelberg

INIMESE- KULTUS

Inimsoo ajalugu on aruame võitlustest võimu pärast. Selles võitluses kerkib esile ja tuleb tustamisele jumaluse kiirumus. Kui wanaajal rahwad võitlesid üksteisega, siis peeti jeda ka wastawate rahwaste jumalate võitlusteks üksteisega.

Rahwastel on olnud palju jumalaid. Algajel arenemisaajmel seiswail rahwastel on peamine tähelepanu juhitud mitmesugustele loodusnähtustele ja loodusjõududele. Nii leiawad nad, et jumalus on puudes, wees, tules, wihmas, äikefes, kwiides ja elajates jne. Jumalateks peetakse samuti taewakehasid: päikset, kuud ja tähti. Neid mitmesuguseid jõude ja asju teenitakse ja neile lastakse jada osaks jumaliti austus. Looduse austamine on sel puhul asendanud looja Jumala teenistuse. Tulemus on olnud aga õige kurb: inimised on langenud jügawale patu ja kõlwatu elu orjusesse. Kõrge mad ideed ja piüüded on ohwerdatud madalamatele kirgedele.

Looduse austamine ei jõua inimest kõsta kõrgemale kõlbelisele tasapinnale. Inimene hakkab iseennast orjama ja andub mitmesugustele kõlwatutele piüüetele ja ihadele. See ei kõigi olla teistiti. Inimene on looduse kroon. Ta seisab kõrgemal kui ükski teine loodasi. Jumalus aga peab seisma kõrgemal inimestest; ta peab olema wägewam ja suuteline inimest aitama. Et loodus ja tema mitmesugused jõuawaldused seisawad madalamal inimestest, siis inimene lastub neid austades ja teenides allapoole — degenerereerub. Inimene läheneb oma seisukorras jellele jumalusele, keda ta teenib.

Upõstel Paulus tundis ära jelle seisukorra. Ta kirjutab wanaaja rahwaste looduseaustamisest ja jelle halwast iseloomust. Rooma raamatu esimeses peatükis ta lausub: „Seepärast, et nad Jumalat tundes pole teda mitte kui Jumalat austanud ega tänanud, waid on ise oma mõtlemistes kühiseks saanud ja nende mõistmata jüda on pimedaks läinud. Kui nad endid arwajid targad olewat, on nad rumalaks saanud. Ja on hukkaminemata Jumala au kadurwa inimese ja lindude ja neljajalgeliste ja roomajate kuju jarnaseks muutnud. Seepärast on Jumal neid ka üle annud nende südame himu sees roojuseks.“

Wiimane aste looduse jumaldamisest on inimese jumaldamine — inimese-kultus. Inimesele antakse jumaliti au, tema teeneid ja kõimeid ülistata-

Võimu ja au pärast. Mussolini foorumil Roomas on ringi ümber võistlusvälja 82 marmorist hügelkuju, milledest ühte kujutab juuresolev pilt

tafje ja tema isikut seatakse Jumala asemele. Mitmejuguistel aladel on inimesi jumaldatud, ja on olnud küllalt inimesi, kes on piüidnud saada endale ääraast austust.

Wanaaja idamaa walitsejatele sai osaks jumalik austus. Neid loeti jumalateks, jumalate järglasteks, wõi wähemalt jumalate asemikkudeks ja tahte wäljendajateks maa peal. Need olid inimeste, s. o. oma alamate üle täielikud isandad; alamate surm ja elu seisis nende käes. Kõige ülemast riigiametnikust kuni alama popsnikuni olid orjad ilmsel mingisuguse õigusega. Walitseja wõis talitada nagu tema süda soowis. Selle tulemus oli õiguse häwitamine, ülekohutu wõimutsemine, ning pillaw ja lufjuslik elu. Rahwa haridus ja kultuur ei saanud edeneda.

Kiikide walitsejaid on loetud jumalate poegadeks, mille tõttu on neile õjutatud jumaliku austust. Ra oli Egiptuses päikeste jumalus. Wa-ra-o tähendab Ra poeg. Ta loeti päikeste pojaks. Soomulikult pidi temale ka saama osaks wastaw jumalik austamine ja wõim.

Rooma riigis tekkis keisrikultus, mis eriti tugewaks kujunes esimestel sajanditel pärast Kristust. Saba Marius Julius Cäsar, pooljada aastat enne Kristust, waliti eluks ajaks diktaatoriks, ja senat „austas teda kui jumalat“. Keiser Oktavianus Augustus, kelle walitsemise ajal jündis Kristus, laiendas weelgi enam walitseja wõimu ja omas jumaliku aupäistuse. Eriti Diokletianus kolmanda sajandi lõpul pärast Kristust piüidis keskendada riigiwõimu keisri isikus ja endale wõita jumaliku austust. Keisrikultus nende keisrite päewil oli oja rahwa jumalateenistusest. Keisrile anti jumalate wäärne koht. Teda kummardati filmili maha heites, tema kujule suitsetati jne.

Keisrikultuse nõuete mitteäitmine oli üks tähtsamaid põhjuseid, miks kristlasi peeti kahjulikuks riigile, ja mille tõttu neid taga kiufati. Kristlased tunnustasid ainult elawa Jumala teenistust. Kuiagi nad tahtsid olla riigi ustawad alamad, kes täidawad riigi eeskirjad, ei wõinud nad siiski anda keisrile jumaliku austust. Paljud olid walmis ennem kannatama tagakiusamist ja surma.

Inimese austamisega tõrjutakse Jumala austus. Kristus oli Jumala poeg. Sellest andsid tunnistuse Jumal ise, inglid, prohwetid, apostlid, Kristus ise oma ütlostega ja üle kõige oma eluga. Teda aga ei tahtud pidada Jumalaks ei juutide ega ka paganate poolt. Et ta end ütles olewat Jumal, üks Isaga, oligi peapõhjus, miks teda löödi risti. Siljem aga pakuti jumaliku austamist kuningas Herodesele. Mii loeme Apostlite tegude raamatus 12. peatükis: „Aga ühel seatud päewal pani Herodes kuninglikud riided selga ja istus kohtujärje peale ja kõneles nende wastu. Aga rahwas kiendas: See on Jumala, ja ei mitte inimese hääl. Aga jedamaid löi teda Isjanda ingel, seepärast, et ta Jumalale au ei annud, ja teda jõödi ära ussidest, ja tema heitis hinge.“

Sellest näeme, et Jumal ei anna oma au teistele. Herodes on hoiatawaks näiteks paljude teiste jarnaste seas. Isjand on üksi kuningate kuningas, kuna inimene, ükskõik kui juur ta ka ei oleks oma kaasinimeste filmis, jääb ikkagi põrmuks ja usside roaks.

Katoliku kiriku pea wõttis endale jumaliku au. Paawste nimetati mitmesuguste nimedega, mis ainult Isjandale kuuluwad, nagu „kuningate kuningas“, „Jumala asemalitseja“, „auningas“, „maailma walgus“, „lõukoer Suuda juguharuist“, „Kristuse asemik“, „elawate ja surmude kohtumõistja“, „teine Jumal maa peal“, „piha Isj“ jne. Need on Jumala teotamise nimed, mida näeb Johannes olewat sel wõimul. (Slnut. 13, 1.) Kõrgem jumalik austus langeb ka osaks preestritele. Neid jumaldatakse, nad wõtawad wastu patutunnistused ja andestawad patud. Nagu Franz Assisiist ütleb, käib preestri wäärtus üle ingli wäärtuse.

Jumalateenistusel figureerib keskpunktina preester ja mitte Kristus. Inimese-kultus kandub edasi surmude austamisele. Pühakutele antakse sageli esimese järgu tähtsusega koht. Nende poole pööratakse iegi pahwetes, ehkki me teame, et surmud ei wõi enam kellegi eest paluda.

Teaduse wallas ja kunsti areenil on olnud juured geeniused. Mitmeid jumaldatakse ja neile antakse austus, mis kuulub ainult taewa ja maa loojale. Kas need on antiikmaailma mõttetargad, keskaja iholastikud, rennaisansi ajaistu teadlased, wõi uue aja teadlased ja kunstnikud, kes on küll juurt korda saatnud ja inimese waimu juhtinud enneleilmata juugawustesse ja kõrgustesse — nad jääwad siiski ainult inimesteks, kes on sõltuwad kõigewägewamast.

Tänapäewane maailm otjib wäljapääsu raskustest, mis on tulnud meie tsiwiliseeritud maailma peale. Inimese-kultus ja Jumala plaanide hülgamine on häda suuremaid põhjuseid. Kuna piüitakse inimest kõsta Jumala asemele, sellest tekib wõistlus, rõhumine, häwitamine.

Wenemaal on walitus wõtnud nõuks häwitada jumala mõiste rahwa seas. Eriti tahtakse noorusugu kaswatada jumalawastases waimus.

Samajugust inimese austamist näeme ka Sakamaal, Itaalias ja mõnes teises riigis, kus riigiwõim on koondatud üksikute kätte. Neis nähaakse päästajaid, rahwale ja maale; nende tegewus kandwat täiuslikkuse piiriatit. Sellest ka nõue, et neid peab jumalikult austatama. Rahwas ise saab sellest rögeli waimustatud. Sarnast isikut aga ei leidu. Miiid wõib aga tekkida seijuford, kus auahnus jurusehullustus, maadeiha wõi muu jarnane põhjus wõib saada tõukejõuks inimese talituswiisiks, mis aga wõib tuua kaasa kannatused ja hädad lugematutele hullkadele.

Jumaldatud inimeste õpetuste tõttu asutakse waenujalale Jumalaga. Taewa tahtmine ja käjud hüljatakse. Üst, mis aitab reguleerida inimese süda-

(Eõpp wiimastel küljel.)

RAHVAD EI LEIA ÜHIST MEELT

Rõugu ajaloo tsel tel mõib märgata riikide mõimu ja maa-alade abnitsemise püüdeid. Wanal ajal leiame üikfikuid maailmariike, kes heitjid eneste alla hulga teiji wähomaid rahwaid ja riike. Sel wiisil tekkimud maailmariigid püüfid mõimul teatud sajandid, kuid olles läbi elanud oma hiilgeaja, longesid nad üksteise järgi, andes ruumi uuele maailmariigile. Wanaaja wiimse maailmariigi lagunedes tekkis Euroopasse hull üikfikuid riike, kes omandajid aegade jooksul kindlad piirid ja ka kindla poliitilise korra. Meist riikidest ei tekinud enam maailmariike. Püüded, mis on tehtud üikfikute walitsejate poolst maailmariigi kujundamise juumas, on olnud ilma püüwamate tagajärgedeta.

Maailmariikide ajemel aga on tekinud üikfikud suurriigid, kellede püüeteks on olnud oma mõju ja tähtsuse suurendamine. Sga suurriigi huwi on olnud see, et teised riigid ei muutuks temast mõimjamatteks. Riikide jõu tajaalaalus hoidmiseks on moodustatud ühesuguste huwidega riikide liitused, et jellega takistada mõne riigi liigset tugevnenemist. Riisuguste liitude loomine on uue ja kõige uuema aja omapärasemaid nähtusi.

Suurriigid ei ole leidnud ühist meelt. Suurvide wastolud, mis on tingitud iga riigi mõimupüüdeist, on olanud nii suured, et ei ole suudetud wahelorda parandada. On tekinud riikide wahelised koalitsioonid, mis on jaotanud suurriikide pere üksteisele waenulikeks rühmadeks.

Wäike ülewaade Euroopa suurriikide juhetest 19. sajandi teisel poolel ja 20. sajandi algul annab kujuka pildi jellest, et rahwaste wahel ei leita ühist meelt. Ühise meele tekkimist takistawad suurriikide tegutsimine enne Preisi-Prantsuse sõda (1870) on huwitawam näide jellest, kuidas iga riigil on oma püüded ja soowid, et ennast muuta mõimjamaaks. Prantsusmaa oli seni tähtsamaks ja tugewamaks riigiks Euroopa mandril, kuid Põhja-Saksa liidu tekkides Preisimaa juhtimisel oli Prantsusmaale tekinud tugew wastane, kes ei näinud enam heameelega tema püüdeid saada Belgiat endale. Inglismaale jamuti polnud Prantsusmaa kawatjused sugugi meelt mööda ning ta nõudis Belgia puutumatusst, jäädes Prantsuse juhtes neutraalseks. Wenemaa ootas igahusega, et Prantsusmaa jõud nõrgeneks ja hoidis Preisimaa poole. Staalia juhtus waenulijest Prantsusmaale, jett see kaitjes Rooma puutumatusst. Kui müüd Preisi ja Prantsuse juhete terawnenemise tagajärjel nende kahe riigi wahel tekkis sõda, siis olid teised riigid neutraalsed, et enestele kaju haada teiste nõrgenemisest. Sõjal, mille mõitis Preisimaa ja mille tulemusjeks oli Saksa keisririigi tekkimine, oli aga

juur tähendus Euroopa tulewiku juhtes, jüwendades weel enam lahksmeelt suurriikide seas, jett Sakjamaa militaristlikud püüded ei meeldinud teistele riikidele.

Prantsusmaa ei unustanud oma kaotust ja haalkas plaanijema kättemakju. Sakjamaa püüdis end jelle wastu kindlustada ning ta eesmärk oli luua olufordi, et Prantsusmaal ei oleks kellegagi ühineda. See oli Bismarck'i poliitika. Olufordad kujunesidki nii, et Prantsusmaa muutus isoleerituks. Prantsusmaa wahelord Inglismaaga oli halb, jett mõlema riigi huwid olid wastolus asumaade omandamise küsimuses Afrikas. Wenemaale ei waadanud Prantsusmaa ka kuigi hea pilguga, jett nende mõlema riigi walitsemiswiis läks lahku. Meid olufordi kasutaski Bismarck. Sakjamaa ja Wenemaa astusid liitu. Nendega ühines weel Austria. Nii tekkis 1872. a. kolme keisri liit.

Willem II troonile astudes tagandas Bismarcki kantsleri kohalt, et endale jätta wabad käed. Ta ei hoidnud enam ühendust Wenemaaga, lootes, et Wenemaa Prantsusmaaga ei ühine. Ta sobitas wahelorda Austriaga ja Staaliaga. Sakja-Austria-Staalia kolmikliit rajati 1882 aastal. Kuid see, mis Willem II ei oodanud, sai oneti teoks. Kuna Wenemaa oli jäänud üiksi, haalkas ta Prantsusmaaga sõprust sobitama. Prantsusmaa oli sõjahawwust paranenud ja muutunud rikkaks; ta otjis kochti, kuhu paigutada oma kapitali. Wähearenenud Wenemaa oli jelleks otstarbeks hea maa. Nii teostatigi Wene-Prantsuse liit. Selle kaskiliidu tekimijega oli jaawutatud poliitiline tajaalal Euroopas. Inglismaa aga oli weel erapooletu. Ta oli peaaegu ühinemas Sakjamaaga, kuid siis pörkasid nende huwid wastamisi Hiinas. Ja weel suuremal määral muutus Inglismaa jahedaks Sakjamaa wastu jelle asjaolu tõttu, et wiimane suurendas wahetpidamatult oma sõjalaewastikku. Inglismaa muutunud poliitikat Sakjamaa juhtes kasutas Prantsusmaa, kes püüdis kõigest hingest läheneda Inglismaale, et oma seljatagust kõwendada ning oma põlistele waenlastele kätte kasjuda. Kuigi nende kahe riigi wahel oli wõrdlemisi terawaid küsimusi asumaade poliitikas, juutsid nad siiski kõiges jõuda kokkuleppele, ning 1904. a. kirjutasid Inglismaa ja Prantsusmaa lepingule alla. Inglismaa jaawutas weel koloniaalpoliitilistes küsimustes kokkuleppe Wenemaaga. Sellega oli awanenud tee lepinguks Englise ja Wene wahel. 1908. aastal teostuski Englise-Wene leping. Sellega oli Prantsuse-Wene liit muutunud kolmikliiduks. See liit oli tekinud peamiselt nende püüete mõjutusel, mis Sakjamaa tegi oma mõju suurendamiseks. Nõikjal tunti, et

Saksamaa ihtab jaada maailma valitsejaks ning seetõttu tekkis tema vastu ka rahvaste moraalne koalitsioon.

Nii olid riigid enne maailmasõda jagunenud kaheks vaenuliseks rindeks. Kumbki pool kindlustas ennast. Ja milleks end valmistati, see ka tuli. Kollektiivne kindlustamine tõi maailmasõja.

Kollektiivse kindlustamise, nagu nägime, algas Saksamaa. Sellega tuli tõsine heitlus rahvaste vahel. Seejama heitlus toimub veel tänapäev. On niisama faks vaenulist rinnet ja kummalgi pool on just neeldunud riigid, mis olid ka enne maailmasõda. Neg ei ole juutnud tuua mingit muudatust selles vahekorras, on vaid olnud hävitav sõda.

Maailmasõjas kaotas peaaesjalikult Saksamaa. Tema seisukohta alandati ja tema õigusi kitsendati. Et maailmasõja järele tekkinud oluforda kindlustada, selleks loodi Rahvasteliit. Nüüd on aga

endise korraga rahuldamatud riigid pööranud jälle Rahvasteliidule. Saksamaa on kõik lepingud purustanud ja jatkab ijeiseisvat võitlust. Ühe rinde moodustavad Rahvasteliidust lahkunud riigid, ja teise rinde moodustavad Rahvasteliidule toetuvad riigid. Sellega on Rahvasteliidul rahvusvaheline mõju kadunud. Ta ei juuda olla rahvaste lepitajaks.

Rahvusvahelised juhted on väga teravad. Natsionalism kasvab ja õhutab rahvaste vahel vaenu iha juuremaks. Itaalia rahvuslased Mussoliniga unistavad Rooma riigi umendamiseft. Saksa rahvuslased Hitleriga hellitavad lootust muuta maailmariigiks. Itaalia ja Saksa — need on praegu peamiselt faks rahvast Euroopas, kes ihtavad enese jaoks laiendada ruumi päitefe all. Sellest on tingitud enesekindlustamine igal rindel. Kindlustavad need, kes püüavad tõusta, ja kindlustavad need, kes peavad end kaitsma. Kartus naaberriigi jõu kasvamisest on igal pool.

Piltte tänapäevast: Lahingdrill suitsukattes. — Itaalia tankid, mis ületavad järsud kallakud. — Itaalia noorus. — Saksa armee sirged read. — Hitler pidamas kõnet. — Malaga linn Hispaanias põlemas. — Mussolini fashistlik tervitus. — Sõjalaevad

HOIA OMA SÜDANT!

Südametunnistus on üks palaparajemaid hingelisi avaldusi. Ta on midagi enam kui harilik tunde- ja tahteelomus. Ta erineb inimese käsitjana ja kohtumõistjana. Tema ülesandeks on hoida inimest kõlbeliste normide piirides. Seda eba-meeldivat ja erapoolset noomijat ei saa kuidagi waitima sundida kui et väärjamm üles tunnistataks ja maha jäetaks. Ta ei tee kellegi kohta erandit. Tema ees on ühtlasi vastutavad nii kuningad kui kerjused, juurõimud kui lihtinimesed. Sjegi kõrvõimast „mammõn“ ei avalda temale kehtvat mõju ega suuda teda sundida jäävale waitimisele. Ta kõneleb meis kaja, kuid siiski külalt kuuldavalt, kord tõsise hoitajana, kord halastamatu noomijana. Mõuandjana on ta meile tere-tulnud feltjiline. Kui oleme suutnud võita mõne hingelise kaherõitluse hea ja kurja vahel, jäädes headuse ja õigluse poole, siis tema märguanded mõjuvad meile elustavalt, tuues südamele kohtu-tava rahu. Ta mõjutab meie maailmavaadet, weenab meid uskuma loojasje Jumalasse. Seega on ta õige ja täieliku elu loomusund, sõjendatud looja poolt, et olla temaga hingeliselt ühenduses.

Kes oma meeleliste mõnude ihadele järele annab, sellele on südametunnistus alati noomijaks. Paljud piinavad oma südametunnistuse häält sum-butada, kuid see ei lähe siiski täielikult korda. Kui inimene suudabki teataval määral südametunnis-tust waitima sundida, siis on sellel halvad taga-järjed. Sõimene jõuab nii kaugele, et südametun-nistus ei noomi enam, aga selle tagajärjel kannat-Tab tingimata terwis — inimene jääb närvilijeks ja elutüdimuks.

Südametunnistus on inimesele kohtumõistjaks. Kui variserid tahtsid abielurikkaja naise kividega surmeks mõjuda, siis Kristus lahendas selle juhtumi mõjutades nende südametunnistusele. Pealekauba-jast on üteldud: „Aga kui nad seda kuulsid ja südametunnistusest märku said, läksid nad välja üksiteise järele.“ Kujutka näite südametunnistuse mõjust leiame pühakirjas ka Zudase loost — Zud- das ei suutnud südametunnistuse piinade vastu seis-ta ja lõpetas oma elu. Meie ajal kuulame aja- lehtede kaudu samasugus- test juhtumitest. Kurja- tegijad on aastaid kannat-anud piinades ja siis ise annavad end üles. Wõi jälle inimesed panewad südametunnistusele vastu, elawad halba elu kuni elust tüdiwad ja enesele ot- sa teewad.

Sagedasti naerdakse õrna südametunnistusega inimeste üle, nimetades neid lapsikuiks seepärast, et nad wõtawad asju nii täpselt, et iga waitenegi wääratus jõnas wõi teos teeb neid rahutuks. See- ga tehakse neile juurt ülekohtu ja ühtlasi kahju ühiskonnale. Maailm wajab õiglasi inimesi. Ükski peremees ei rahuldu ükskõik misjuguise hulajega, waid igatiüks otjib endale ustawat jallast. Ustaw wõib aga olla ainult see, kes paneb tähele südame- tunnistuse häält ja arwestab sellega igas asjas. Pühakiri ütleb: „Kes kõige wähemas on ustaw, see on ka juures ustaw, ja kes on kõige wähemas ülekohtune, on ka juures ülekohtune.“ Et hoiduda südametunnistuse piinast, selleks peame olema õrna- tundelised. Sõnatundeline inimene hoidub südame- tunnistuse vastu talitamaist. Rahwalikust mora- liist, et wõib natuke waletada ja warastada, siis saab maailmas hästi läbi, tuleb õjjustawalt loo- buda. Tart Saalomõn kirjutab juha omal ajal: „Hoia oma südant enam kui kõike muud, sest te- mast tuleb elu“. Kui aga oleme sattunud wäärale teele, ühes sellega ka südametunnistuse noomimise alla, siis wõime sellest wabaneda ainult ülestatumis- tamise teel. Me peame ise oma wea siise nägema ning hoiduma selle õigustamisest. „Kui keegi oma ülestatumisi kinni katab, ei lähe see temale korda, aga kes tunnistab ja maha jätab, selle peale halas- tatakse“.

Õgal kriistlajel tuleb tähele panna südametun- nistuse häält. Südametunnistus ei saa meile igal juhul kindlustada õget elluõjhtumist, sest ta wõib olla meie poolt rikutud walewaadete läbi, see- pärajt peame lastma Jumala jõnal ja waimul mõjuda südametunnistusele, „pühastada teda sur- nud tegudest, et elawat Jumalat teenida“.

Kriistlase elu peab olema põhjendatud puhtale südametunnistusele. Wjuristimine kui hea südame- tunnistuse tõotus Jumalale (1. Peetr. 3, 21) peab olema selle tähtsaks. Pawlus kirjutab oma läbi- elust: „Ja selle sees piinatan ma alati puhast süda- metunnistust hoida Jumala ja inimeste vastu.“ Tuleb igapäew walwel olla, et mõtted, jõnad ja teod oleksid juhitud puh- tast südametunnistusest. Kes aga piinab ebaõigel teel edu saamutada, see seisab kõikuwal pinnal ja lõitab kindlasti seda, mida on küllwanud. Ta pole õn- nelik siinises elus ega oma ka lootust parema tulewiku jaoks. Seepärast hoia oma südant, sest temast tuleb elu!

M. B.

KOLGATA OHVER

Mida küll tähendab see rahvahulga kiskamine? Kes on see teotatav mees juure hulga keskel? — See on Kalilea prohvet, kes ütleb olevat Messias. Pilatus on mõistnud ta ristijurma.

Sinestatawad jündmused! Mõned tunnid tagasi nägime teda Getsemane aias kummardunult jügavas palves. Seal otjustas ta minna ohtlast teed ja kanda suurt ohvrit, et päästa inimesi patukoormast ja hingewaenlaste käest.

Tema mõttlus on äge. Taevalik kannataja tunneb hirmjat hingewaeva. Waata werega jekatud higi, mis katab tema palgeid. Waata, kuidas ta maailma patu koormast muljutuna lamab nädoga vastu maad. Sinu ja minu patud rõhuvad teda raskelt. Aga ta võidab. Ta alistub oma taewase Jsa ohjusle ning ütleb: „Mitte minu, waid sinu tahtmise jündigu!“

Me mäeme teda kohtusaalis rooma sõjameeste keskel. Teda piinatakse. Talle ajetatakse pähe kibuwitjakroon. Teda naerdakse, talle sülitatakse näkku. Kuid waata, millise kannatuslega, millise armastusega ta kõike kannab. Sõegi Pilatus tunneb kaasa ja hüüab: „Ennäe inimest!“ Ja, wadake, milline inimene! Do inimene, kummardu tema ees! Ta on roheline kui inimene, — ta on jumal. Ta on sinu lunastaja, sinu päästja. Kõike jeda tegi ta sinu pärast, armastusest sinu vastu, et päästa sind patust. Tema, õige, kannatas ülekohtuste pärast.

„Mida pean ma siis tegema Jeesusega, jeda hüütakse Kristuseks?“ küsib Pilatus. Rahwas karjub: „Poo risti! Poo risti!“ Kölab otjus. Jeesus wiitakse ära. Piinatult ja weriselt wiitakse ta läbi Jeruusalema tänavate. Otsokui kurjategija peab ta minema Kolgatalle. Ta komistab oma raske risti all. Waata teda! Kes võib ütelda, mis ta tunneb, millised mõtted tormawad tema peas; milline kannatus, milline mure, milline armastus, milline kaastunne waldab tema hinge, waldab teda, kes tuli omaste juure, kuid need ei wõtnud teda vastu.

Kannatusteekond lõpeb Kolgatal. Seal küitakse Jeesus risti. Karmid käed hoolimatult talitades, tõstawatad risti üles. Jumala Poega, kes kandis maailma patud, näeme rippuvat laialitistud kätega maa ja taewa wahel. Do Kolgata, kes võib awastada sinu jaladusi! Kes võib? On siis inimene langemud nii jügawale, et tema pärast on tarwis jäärast ohw-

rit? Kas patt on nii hirmus? Kas inimese wiha on nii suur, et ta paneb käe Jumala Poja, oma Pooja külge? Kas Jumala Poeg peab jurema oma loodolewuse käe läbi? Kolgata rist selgitab inimese patuse ja metsikuse. See rist tõendab, et Jumal ei wõi pattu jallida. See näitab meile, et patt on karistatav ja Jumala õigus jääb seisma. See näitab ka Jumala suurt armastust ja halastust, et tal pole hea meel patuse jurnast, waid ta tahab, et patune pööraks.

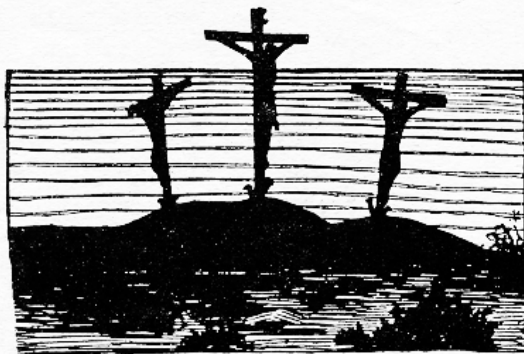
Kolgata oli mõttluswäljaks kase juure mõinru — walguje walitseja ja pimeduse walitseja wahel. Kristus tõi siin wõidu. Kolgatal maksti suur lunastushind. Siin lepitati maailma patud. Jeda tegi jüütu Jumala Tall. Ta täitis Jumala käsu. Ta andis koha Jumala õigusele. Tema lepitaw weri täitis Jumala käsu nõuded. Jumalik õigus ehk Jumala käsk nõuab käjust üleastuja jurna. Küiid Kristus juri ise üleastuja eest. Siin jai tõeks lunastustöö. „Tema on meie üleastumiste pärast haawatud ja ülekohtu pärast ära rõhutatud. Karistus oli tema peal, et meil pidi rahu olema ja tema muhkude läbi on meile terwis tulnud.“

Waata Jeesust juremas! Tema wõitleb jurna-mõitlul. Üle tema huulte kölab hüüie: „See on lõpetatud!“ Ta nõrgutab pead ja jureb. Jeesus, sinu Lunastaja, sinu kuningas, Jumala Poeg jureb. Näib, et jeda waatawad ka teiste maailmade nähtamatud waatlejad. Sügaw waius. Suur töö on teostunud. Mida ei juutnud käsk, omaõigus ega inimlik ohwer, jeda juutis Kristus, Lunastaja oma kannatuse ja jurnaga.

Do Kolgata, oo piha paik! Kutta, hing, oma roojase jüdametunnistusega Kolgatalle. Seal ja näed, milline ohwer toodi sinu pattude eest. Seal ja näed kaatana, patu ja jurna ärawõitmist. Seal ja näed enese wabastamist patust. Seal võib Jeesuse ohwer waigistada sinu halwa jüdametunnistuse kaebed. See kaotab kõik kahtluse ja uskmatusje. Seal on leida elu, õigus ja rahu.

Kujagil tulikahju puhul leiti jurnud kana, kelle pea ja selg olid peagu jöestunud. Kustutaja tõukas kana jalaga ja jelle alt hüppasid wälja wäikejed pojukejed. Emalik armastus oli jundinud kana laotama tiibu oma poegade üle, et kaitsta neid mäsjawate leekide eest. Tulle lõomas oli ta lamunud rahulikult oma poegade peal ja nõnda ohwerdanud oma elu nende pärast.

(Lõpp wiimasel küljel.)

ELIA VAIMUS JA VÄES...

„Jeesus, kes on üles võetud taevasse, saab tulema selsamal kombel kui teda on nähtud taevasse minevat.“

Waata, ma läkitan teile prohvet Elia enne kui tuleb Jehoova päev, mis on juur ja kardetak. Ja tema peab wanemate südamed pöörama laste poole ja laste südamed wanemate poole, et ma wahest ei tule ega löö maad, et see saab faotatawaks.“ Mat. 3, 23. 24.

Kes oli Elia?

Elia oli prohvet Iisraeli jumalakartmata kuningas Abi ajal, see on umbes 3000 aastat tagasi. Ta oli kuulus kindla usu ja õige elu poolest. Ta noomis rahwast ja kuningat Jumalast taganemise pärast, ning kuulutas neile ette nuhtlused. Jumal laskis tulla põua ja nälja, mis kestis kolm ja pool aastat. See oli raske läbilatsumine. Siiski ei parandatud meelt. Selles juures õnnetusel süüdistati Eliast, ja teda taheti hukata, kuna ta oli häda ette kuulutanud. Ta pidi wiibima maapaos Siidonimaal Sareptas. Teda otsiti taga nii oma riigis kui ka mujal. Siis aga ilmus ta ise ootamatult Abi ette ja soovis rahwa kokkukutsumist Karmeli mäele, et selgitada rahwale jumalakartuse põhimõtteid. Rahwas tuligi kokku. Seal Elia esitas küsimuse: „Kui kaua olete teie lonkamas kahes mõttes? Kui Jehoova on Jumal, siis käige tema järele, aga kui Baal on Jumal, siis käige tema järele!“ Kujunes otustaw filmapilt. Elia palvetas, et Jumal ilmutaks oma wäge. Ja tema palwe peale langeski tuli taewast, mis süütas temo ohwri tõendusjeks, et ta on elawa Jumala prohwet.

Oma elutöö lõpul oli ta kord kõndimas oma õpilase Elifaga, ja „siis ilmus tuline wanter ja tulised hobused, need lahutasid nad mõlemad, ja Elia läks kanges tuules üles taewa.“ 2. Kun. 2,11. Siljem ei ole ta enam elanud maa peal. Aga Wana Testamendi lõpus on ettealutus, kus nimetatasse tema nime: „Waata, ma läkitan teile prohwet Elia...“ Uurime, mis see tähendab.

Elia Kristuse ajal.

Juuda rahwa juhid ja õpetajad uurisid prohwetite kirju. Neil oli teada ennustus Elia sühtes, seepärast piisib usk, et Elia isiklikult tuleb tagasi maa peale. Samasugune mõte oli ka jüingritel, kuna nad küsisid kord Jeesuselt: „Miks siis kirjatund-

jad ütlewad, et Elia peab enne tulema?“ Jeesuse wastus jüingritele selgitas selle prohwetikuulutuse, mida juudid ei mõistnud: „Aga mina ütlen teile, et Elia on juba tulnud, ja nad ei ole teda mitte tunnud, waid on temale teinud mis nad iial tahtnud.“ Sellele Jeesus siin osutab, jeda näitab järg-

mine awaldus: „Siis mõistjid jüingrid, et ta oli neile rääkinud ristijast Johannejst.“ Mat. 17, 10. 12. 13.

Kristuse tunnistuse põhjal on selge, et ristija Johannes oli see Elia, kes pidi tulema. Aga kui juudid saatsid esindajad Johanneje juure küsima, kas tema on Elia, siis said nad wastuse: „Pole mitte.“ Teib küsimus, kas Johannes siis ei teadnud, kes ta oli, wõi on piiblis üksteisele wastufaiwaid mõisteid? Selle asjaolu selgitab ingli teadaanne, mis antud Johanneje isale ja nimelt: „Ja ta peab tema eel käima Elia waimus ja wäes, et ta pöörab isade südamed laste poole ja neid, kes sõnakuulmata, õigete tarkuse poole, et ta valmistab Issandale valmistatud rahwa.“ Luuk. 1, 17. Siin selgub, et ristija Johannes ei olnud taewast tagasi tulnud Elia, waid ta pidi tegema töö Eliale omase waimu ja wäega; jelles mõttes ta oli Elia.

Ristija Johanneje töö.

Tal oli täita kaks ülesannet. Esimeseks ta pidi „käima Issanda palge eel ja valmistama tema teed.“ Teiseks, nagu ingel ette kuulutanud, ta pidi „valmistama Issandale valmistatud rahwa.“ Enne kui Jeesus algas awaliku töö, Johannes kuulutas juutidele ajakohast tõde, ja nimelt nõnda: „Parandage meelt, sest taewariik on ligi tulnud...“ „Siis läks tema juure wälja Jeruusalemm, kõik Süudamaa ja kõik Jordani ümbruskond, ja need said ristitud, kes oma patud üles tunnistasid.“ Mat. 3, 2.—6.

Johannes noomis inimesi patu pärast ilma inimesi kartmata ja seisusele waatamata. Ka filmakirjalikud wariserid ja wõimukandja Herodes ei pääsenud noomitusest. Paljud parandasid meelt ja pöörasid ümber ning hakkasid täitma Jumala tahtmist. Nii walmistas ta tee Kristuse esimesele

tulekule. Kui tema töö oli jõudmas lõpule, võis ta Jordani kaldal näidata Jeesuse peale ja ütelda: „Vaata, see on Jumala Lall, kes maailma patu ära kannab.“ Oodatud lunastaja oli tulnud. Rõõmuga võttis Johannes ta vastu ja ristis teda. Sellest ajast peale Jeesus võis ajuda Messiaase ülesande täitmisele. Johanneste töö oli tehtud, ta oli valmistanud tee Messiale ehk Kristusele.

Elias wiimisel ajal.

Johannes tegutses Elia waimus ja wäes enne Kristuse esimest tulekut. On aga eriti toonitawalt ennustatud, et Elias peab tulema ka enne juurt ja kardetawat Jehoowa päewa, see tähendab, et Eliale omane kuulutus peab kõlama ka wiimisel ajal. Jumal hoiatas maailma enne weeuputust, ja ta on töötanud anda erilise hoiatuskuulutuse ka Kristuse teise tuleku eel. „Puhuge püünat Siionis, karjuge mu püha mäe peal, wärisegu kõik rahwas, et Jehoowa päew tuleb, et see on ligi.“ Joel. 2, 1.

Wiimisel ajal ei kuuluta üks inimene, nagu seda tegi Johannes, waid kuulutawad paljud inimesed. Wiimisel ajal peab Elia kuulutus jaama kuulutatud kogu maailmale. Maailm on ühe inimese jaoks liig juur, seepärast peawad paljud kuulutama. Siionist peab puhutama püünat, s. o. kogudus peab andma hoiatuse kõigile rahwastele. Jumal äratab inimesi, kes kuulutawad ewangeliumi Elia waimus ja wäes. „Ja sedasama kuningriigi armuõpetust peab kuulutatama kõiges maailmas, tunnistusteks kõigile rahwale, ja siis tuleb ots.“ Mat. 24, 14.

Mida peab see armuõpetus maailmas korda jaatma? Miks tuleb seda erilijelt kuulutada? Soolas uurtaja leiab selgituse juba Wanast Testamendis. „Minge minge, wärawaißt läbi, valmistage rahwa teed, parandage maanteed, loopige kivid kõrwale, tõstke lipp üles rahwa poole.“ Jes. 62, 10. Ristijat Johannest õppijine tundma kui teewalmistajat. Ta kõrwaldas ebausku, waleõpetusi, eelarwamusi, rumalust ja ülekohtu, mis takistafid rahwast käimast Jumala teedel. Aga ka tänapäew on neid kive ja takistusi teel. Jumal käseb neid teelt ära loopida. Kivid on inimeste seadmised — õpetused, mida ei ole prohwetid, Kristus ega apostlid õpetanud, waid inimeste poolt kumagi kombeks wõetud; need asjad warjavad tõde, s. o. Jumala armuõndu ja tahtmist. Tuleb kuulutada sedasama armuõpetust, mis Kristus kuulutas. Milles on omal ajal mööda mindud, peab jaama uuesti esile tõstetud, mida on muudetud, peab jaama jälle endiseks tehtud.

Elias tegi Nhabile paljutähendawa märkuse: „Aga sina ja su isa olete Jehoowa käjud maha jätnud, ja sina käid Baali järel!“ Wiimse põl-

we rahwale peab samuti Jumala tahtmine teatawaks jaama. „Tõstke lipp üles rahwa poole!“ Jumala tahtmise peale peab jaama juhitud kõikide tähelepanu. Wigu, mis on tehtud minevikus, ei peaks enam tehtama sel tõsijel ja tähtjal ajal. „Jumal on küll mitu rumaluse aega jallinud, aga nüüd kuulutab ta kõigile inimestele kõigis paigus, et nad peawad meelt parandama.“ Ap. 17, 30. Ewangeliumi eesmärk on taotleda waid ühte: „Karda Jumalat ja pea tema käskusid, sest see on iga inimese kohus.“ Rog. 12, 13. Jumala käsk näitab, mis on õige ja mis wale, näitab, mis peab tegema ja mis tegemata jätma. Sellega mõõdetakse meie mõtted, sõnad ja teod. Nagu puusepp paneb loodi laua serwale, et teada, kas töö on hea, nii wõrdleb Jumal iga inimest püha igawese käjuga. See määrab, kes on walmis Kristuse tulekul. „Õndjad on need, kes tema käjufõnade järele teewad, et neil wõiks olla meelevald elupuust süüa ja nad wõiksid wärawaißt linna sisse minna.“ Jlm. 22, 14.

Wiimisel ajal on Elia kuulutuse siju ja otstarb järgmine: „Kartke Jumalat ja andke temale au, sest tema kohtutund on tulnud, ja kumwardage teda, kes on teinud taewa ja maa, mere ja weeallikad.“ Jlm. 14, 7. Kõik maailm peab jaama kuulda, et eeluurimisekohus taewas on alanud, — me elame kohtu ajal. On ülim aeg anda Jumalale au ja kuulda tema sõna. Wiimise hoiatuskuulutuse tulemusena tekib rahwas, kes teeb seda ja omab Kristuse õiguse. „Siin on pühade kannatus, siin on need, kes Jumala käjufõnad ja Jeesuse uju peawad.“ Jlm. 14, 12.

Tõdenenud ennustus.

Kas on tänapäew leida kuulutust, mis täidab kõik eelnimetatud prohwetlikud ennustused? Kes tahab leida, see leiab seda kõike adventkuulutuses. See on ainus kuulutus, mis selgitab prohwetliku kuulutuse ja sellega walmistab Isjandale teed. See on ülemaailmne kuulutus, Kristuse teise tuleku kuulutus ja kutse Jumala sõna kuulmisele. „Aga ma nägin ühe teise ingli kejet taewast lendawat, sel oli igawene ewangeliium, et ta pidi seda kuulutama neile, kes maa peal elawad, ja kõigile paganatele ja juguharudele, keeltele ja rahwastele.“ Jlm. 14, 6. „Vaata, Jehoowa annab kuulda maa otsani: ütlege Siioni tütrele: Waata, su Sunistegija tuleb; waata tema palk on ta juures.“ Jes. 62, 11.

See kuulutus wiib otjustamisele. See jaotab maailma rahwa kaheks — sõnakuulelikudeks ja sõnakuulmatuteks. See kuulutus ulatab mitmel teel ja wiisil iga inimese juure. Nüüd on ta tulnud sinugi juure.

G. L.

Tütarlaps roosiga — F. G. Waldmüller

Wanemad kingivad oma lapsele elu, kuid ühtlasi määravad ka tema saatusse. On laps ja hiljem täiskasvanu hea võib halb, andetas või andetu, oleneb täiesti vanematest. Seda väidet võib ja tuleb täie õigusega üldistada

Tihhti vanemad ei aima oma ülesande suurusst ega oska kasvatuse tulemusi õieti otjustada. Kui vanem efiib, siis jääb ta oma lapse heaolekust ilma ja ühtlasi rikub oma lapse elu. Vanema efiimine on mitmekordne kahju ja kuritegu.

Vanem oma käitumisega määrab lapse iseloomu ja elluvihtumise, ja nende seesmistete tungide järele laps kui ka täiskasvanu talitab. On kasvatustlikud mõjud määrad, kujuneb laps halvaks, muudugi siis ka vanematele ebameeldivaks. Lapse halbolekule vanem reageerib jällegi. Laps satub vanema pahameele alla. Vanem ei aima, miks laps on halb, ning on seepärast lapsele halb. Nii vanem kribu oma lapse halbade mõjude keerdu. Seega võivad ebateadlikud vanemad anda oma lapsele mitmekordse needuse. Seepärast on iga vanema kohus ette waadata, et tema läbi ei juhtuks jeda.

EMA,
sinu laps!

Teadlikud vanemad aga kujundavad lapses head waimsed omadused ja pealegi annavad weel oma head soovid, õnnistused ja abi ellu kaaja.

Waatleme siinkohal üldistes joontes, kuidas vanemate mõju määrab lapse olemuse.

Elamused lapseas jääwad hingeelu määrajaks eluks ajaks, olgu ainult siis mitte, kui teadlikult ja kõiki hingeeladusi tundes püüakse oma waimulaadi ümber kujundada. Laps kujundab oma muljetest eluplane ni eluwaate. Kujuneb lapses julge eluwaade, siis laps on osaw, tubli ja hea; kujuneb aga arg eluwaade, siis on laps saamatu, halb ja ulak.

Peamine elutung on omandamistung. Võime tähele panna, et laps püüab asju haarata, ja kätte saadud asi läheb otseteed suhu. See on füsioloogiline elutung — omandamistung. Selle tunngi mõjul teadwuse ärkamisel laps hakkab tundma huiwi asjade vastu. Laps tahab endale saada ja ka ühtlasi teada, mis ja miks on see ja teine asi. Laps oma elutungilt tahab olla wõllutaja ja walitseja. Siis aga hakkab ta üle elama peettumusi. Ta ei saa, mis ta tahab. Ta näeb, et jõud ei jaks. Tahab midagi kätte saada, aga ei ulata. Tahab wälja minna, aga vanem ei luba. Säärasteid elamusu laps elab üle lugemata hulga. Kui ta hakkab aga millelegi erilijelt reageerima, miski walmistab tomale erilijelt jägawa elamuse, siis see elamus jääb talle määravaks eluks ajaks. Wanema osatähtsus ongi selles, et wanem aitab kaaja teatawa elamuse kujunemisel. Kui laps juba ise on peettunud oma wõimistes, ja kui weel wanem ka kuidagi korduvalt rõhutab, et ta ei suuda, siis laps paratamatult jääb araks. Kui palju võib kuulda wanematelt üteldu lastele: ja ei saa, sinust ei ole asja, sinust ei saa midagi jne. Need wanemad ei tea, mis nad teewad. Need sõnad mõjuwad lapse hingesse kui mürk. Lapses kasvab enesealawäärussetunne.

Lapse hinges on protest selle vastu, mida ta tõeks peab. See tõekspeidamine ei ole muudugi teadlik, waid alateadlik. Laps tahab allajäämise tunnet wõita ja siis hakkab ta taotlema üleolekut. Lapsel

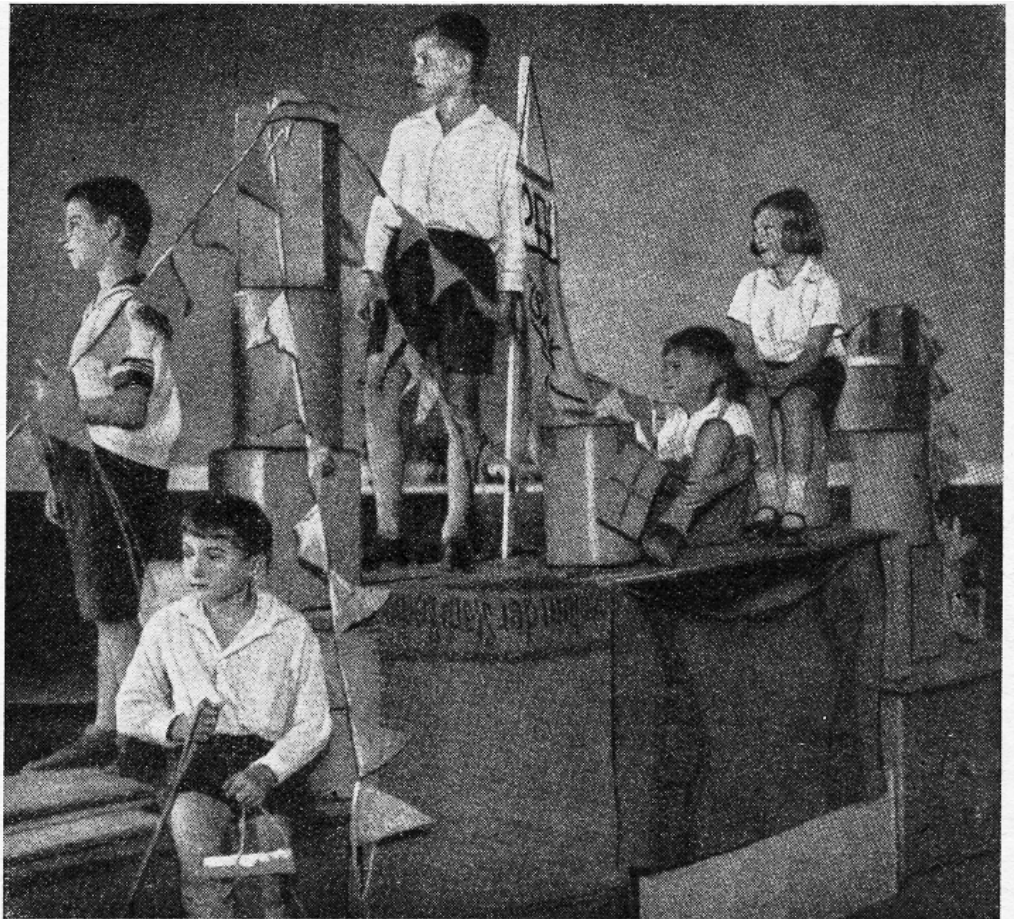
on mitmed mõtted, kuidas end maksma panna. Väike laps nutab ja jonnib selleks. Suuremad tahavad näidata, mis nad juudavad. Kui see piirte saab wanema poolt juhitud positiivset, siis see on lapsele kasulik, kui aga negatiivset, siis on lapsele kahjulik. Kui laps hakkab taotlema oma üleolekut töös ja õppimises, siis on kõik väga hästi, aga kui ta hakkab taotlema üleolekut üliiigses wallatuses, jonnis, riakuses, lohakuses, laiskuses jne., siis on midagi halvasti ja seda igal juhul wanemate süü pärast. Galwad iseloomujooned ja eluviisid tekivad enesealaväärsetundest, kuna laps piirab halbusega taotlema üleolekut. Mii- siis miks lapsel tekivad halvad soovid? Tema ei saa end õilsalt maksma panna, siis teeb ta seda alatult. Kui laps ei saavuta õiljat enesetunnet, siis on see tingimata wanemate süü.

Kui alaväärsetundest lapseas on tugevad, siis on inimene ka täiskasvanult saamatu või kurikalduwuslik. Eluaral inimesel on tunne, et ei juuda, läheb halvasti, juhtub midagi halba; elab teatavas hirmus ja ärewuses. Eluarg kurikalduw inimene on ka ühiskonnale kahjulik. Võimu- või auapiidlik inimene on põhiloomult samuti eluarg.

Karmide wanemate lastel tuleb üle elada suur hirmuelamus. See elamus jääb piisima. Ta mõtab ainult teise taju, nimelt muutub eluarguseks. Mii- siis mõnede eluargus ei ole muud kui endine liigne wanemate kartus ehk hirm wanemate vastu.

Wanemad tihti ei aima, kus nende käitumine on mõjunud halvasti. Mõned wanemad on liigsed enesearmastajad. Nad peavad lapsi oma eraomanduseks ja hindavad oma õigust liig kõrgelt. Lapsele teatakse halastamatuid, ülejõu käiwaid nõudeid, laps peab olema, oskama ja juudma nagu wanem tahab. Laps satub kimbatusse ja kartusse, et ta ei juuda, või teisel juhul hakkab trotslikult wanema nõudmisele vastu panema. Kui laps peab talitama hirmu sunnil, siis tekib temas trots või haiglane argus. Lapse hinges ehk alateadwuses kasvab wastolu wanemate vastu. Lapse ja wanema wahetord saab rikunud. Ka wanemas eas ei tule enam lapsele häid tundeid wanemate vastu. Mii- jaab wanematele halb laps. Ja wanem hakkab olema ka halb ja tige lapsele. Kas siin on jüüdi laps? Ei!

Wanem peab olema lapsele usaldatow ja armas jeltfiline, kes ei koorma last nõudmistega, waid õhutab lapse enesetunnet, nii et lapsel on huwi end maksma panna õiljate asjadega, lapsekohase tööga, õppimisega, mänguga jne. Elujulgest lapsest saab

Lapsed mängivad laewa. Laudadest, toolidest ja tekkidest valmib laew, millega „purjetatakse“ maailma. Laps mängides süveneb ellu. Lastest, kes saavad mängida, arenevad tublid inimesed.

elujulge inimene. Ja kui laps arendab oma võimed teises suunas ja walib enesele teise ala kui wanem tahtis, siis ei ole midagi halvasti, waid lapsele ainult kasuks, ja lõppude-lõpuks kasuks ka wanemale. Pealesundimine on alati kahjulik.

Lapse kasvatamine peab toimuma nii, et lapsel on võimalus tegutseda enese kasuks. Lapse soowe tuleb selleks teadlikult juhtida, mitte sundides waid kaudselt mõjutades. Laps peab saama aru, et wanemate sõna kuulmine on temale kasuks, samuti korralik ja hoolas olemine on kasuks. Wanem peab nii efinema ja seletama, et laps sellest jedawiisi aru saab. Kui wanem oskab kuidas talitada, siis laps ka wanemat mõistab ja wanema sooviga nõustub.

Mõned wanemad on liig „head“ oma lastele. Nad ei juhata ega karista. Sel puhul laps võib ka omandada halvad kalduwused. Rahjulikult mõjub veel hellitamine. Wanem tekitab lapses nii palju soowe, et pärast ei jõua enam rahuldada. Nga rahuldamata soowid mõjuvad tingimata halvasti. Laps ei saa kätte, mis ta tahab, ja temas areneb kalduwus näha elu karmina. Sellitamisega rööwitakse lapselt algatuswõime. Kui wanem teeb kõik lapse jaoks ära, siis ei jää lapsele võimalust üle ise millegagi katsetada ja wõimeid proowida. Süveneb teadmine, et wõime ei jattu, ja nii laps jääb ühes või teises wõimes puudulikuks.

Mii- siis on üsna lihtsad asjad, millel kaswatuses wõiwad olla juured tulemused. Wanemal tuleb uurida kaswatusküsimusi ning wõtta oma ülesannet armastuse ja kohusetundega. **¶**

KUIDAS SAAVUTADA EDU

Mis teeb elu ühele kergemaks, teisele raske-
maks, ühele kindlustatuks, teisele kõltsuvalks, on iga-
ühe oma ellusuhtumine. Ellusuhtumisega aga on
niisugune asi, et seda ei saa kergesti teha nii ja
teisiti. Inimene on olenem paljudest asjadest.

Talmeises artiklis nägime, mis võib olla in-
mejele takistuseks elu korraldamisel. Peamiseks
takistuseks on arg eluvaade. See on kasvatu-
se mõjul inimesse juurdunud ning hoiab inimest
kõdituis.

Praegune aeg teeb oja inimesi eriti närvi-
seks. Elu pakub ühele inimestele väga palju.
Eluarg inimene hakkab end võrdlema teistega ja
enele üle kahju tundma. Temas on tingimatu
soov, et ise olla samal seisukohal, kus teine, ja
ihthlasi tõekspidamine enese vähemast väärtusest.
Säärane mõtete sõlm tekitab pingutuse, mida nime-
tame närvilisuseks, mis on suureks takistuseks.
Just tingimatu soov midagi olla või saada on
juurim takistus. See soov tekitab igalord eba-
meeldivaid ja vaimu halvavaid tundeid. See
takistab elu korraldamist, kavatsuste kordasaatmist,
asja algatamist, üldse elus hästiminekut.

Ükski inimene ei ole takistavatest mõtetest
vaba. Üks on siiski julgem, teine aram. Elu on
niivõrd karm, et ta hirmutab ja paneb mõtlema.
Eneselaovääristavale inimesele aga on elu palju
traagilisem. Temal tuleb juba kannatada oma
mõtete pärast. Abinõu, kuidas edu saavu-
tada, seisab selles, et wabaneda takistavatest mõte-
test ja tunnetest.

Et olus lähaks hästi, jelleks ei ole tarvis
pingutavat jõu, nagu arvatakse, vaid just üks-
kõikjust ja rahu. Mida rahulikum ja waba on
inimene hingeliselt, seda loovam ta on. Mida
vähem waimujõudu kasutame enese käimapanokuks,
seda rohkem jõudu jääb üle loovaks tööks. Kui ei
ole pingutavaid jõu, siis on waim wärste ja
inimene suudab niivõisi toimida, et elus läbi saab.
Kes ei võta elu kartusega, vaid julgelt, lepitib
eluga ja oluforraga, see on rahulik ja hoiab
jõudu kokku. Säärane tasakaalus inimene leiab ka
igal juhul kitsal ja raske kohal väljapääsutee.

Miks on aga inimesel takistavad soovid ja
mõtted? Inimest valitseb alateadvus. Alatead-
vuseks nimetame elamusi, mis on küll unu-
nenud, kuid on alal ning mõjutavad meie tead-
vust ja mõtlemist. Ja seepärast, et inimene oma
alateadvuse juures mõtleb, on tal raske oma mõtet
munta või mõtteid loobuda. Mõtted korduvad
wastu tahtmist. Inimene on lihtsalt oma mõte-
tega hädas. Mida enam ta end pingutab, et ta-
kistavatest mõtetest wabaneda, seda enam nad
tekiwad ning jõulisemalt mõjuwad.

On siiski üks võimalus, kuidas alateadvust
valitseva ja takistava mõtteid wabaneda. On
tarvis õppida oma keha wabastama pingutusest.
Selleks tuleb teha korduvast harjutusi. Istudes
või lamades laseme oma keha lõdvalt nii, et ke-
has tekib raskusetunne. See tunne tekib wera-
jõonte paisumisest ja werega rikastumisest. Sel-
teel jõudustame wera ringwoolu ja siidame tege-
vust. Keha wabastamisel on kerge wabaneda ka mõtetest.

Me näitame soowimatuile mõtteile ukse. Sedawiisi hal-
kame jaama enese üle täieli-
kult waltijeda. On meil see
kunst käes, võime seda har-
rastada igal pool ja igal
ajal. Me laseme oma keha
lõdvalt tegevusetu seis-
tes või istudes ja isegi ka töö
juures. Sääraste järjekind-
last ette võetud enesemõjuta-
mise puhul enesetunne para-
neb, jõud kasvab ning on
tunne, et lähleb iga päewaga
parentini.

Niisiis meid takistavad
meie omad mõtted ja soovid.
Neist tuleb wabaneda. Tar-
wis on, et me ei tuleks enese-
le meele ega oleks mures
enda pärast.

Tänapäeva noorus Lastel on huvi mootorsõidukite vastu.
Siin on neil võimalus midagi uurida

TERVISHOID SÜGISSEL JA TALVEL

Sügis ja talv toovad enemeni haigusi kui juuri. Põdurad ja haiged arvestavad oma elupäevi ifka sügiseni. Muudugi igaiüks tahab ka sügiseft ja talvest üle elada. Ja ega nad olegi nii hädaohtlikud. Minult nõuab juuremat ettevaa-
tust, et halbu üllatust ära hoida. Ei või väga oma terveise peale julge olla, aga ka mitte haigust karta.

Sügisel kuiva ilmaga ei ole nii juurt häda-
ohtu kui segase vihmase ilmaga. Mis meid jelle vastu kaitseb, on otstarbekohane riietus. Riie-
tus peaks olema piisut soojem kui jeda oli juvel. Seda peamiselt ülrriiete näol. Aga siiski mitte lohe pakke wateeritud palituid. Mitte end mäs-
jida soojadesse riie-tesse nagu kampsonis-
se ja väga soojas-
se aluspesuse. Minult ülrriietes olgu wahe-
tus. Alusriided jäägu endiseks. Soojalt riie-
tudes me ei harju talve külmale vastu panema. Sihakate olgu lohe, nii et see võimaldab ka sügi-
sel ja talvel nahale hingamise. Sel puhul alles juudab nahk külma mõjule vastu panna. Liigselt õhukinnine ja jõe riietus kurnab teha. Me ajame teha soojaks ja ifegi higile, kusjuures teha kaotab oma soojust, ja wälja minnes külm-
tame end. Niis-
s sügisel liig soojalt riie-
tudes me ei saavuta täit mugavust.

Soolitseda tuleb jelle cest, et riided oleksid kui-
wad. Eriti hoolt tuleb kanda jalgade cest. Kui jalad on märjad, siis võib kergesti saada külme-
tuse ja mõivad tekkida mitmesugused haigused, na-
gu nohu, kaelahai-
gused, hingamis-
elundite haig-
used, gripp, seedimis-
korratused, reumaatilised wa-
lud jne.

Sügisel ei ole karta, et siis-
hingamisel wälis-
õhk teeb kahju siis-
elunditele. Tuleb siiski hingata läbi nina. Talvel aga kiire tegevuse ja kange külma puhul mõiks hoida jalli juu cest.

Kui riided on saanud märjaks või on palju higistatud, siis tuleb need vahetada uutega. Mär-
gade riie-
tega end soojenda-
da tähendab teha en-
dale niisket kompres-
si, ja mõistagi siis ei tohi enam wälja minna.

Mitte wiibida külmades ruumides. Eluruu-
mid tuleb kütta. Mittmine olgu parajane. Liigne soojus ei ole hea. Kui on toas 13—14 kraadi R soojus, siis jellest aitab nii sügisel kui talvel. Suur soojus teeb liigselt tundelikult wälis-
temperatuuri vastu. Sügisel on inimene harjumata. Ta ei

*Vihmastel sügispäe-
vadel kaitsevad meie
tervist vihmavari ja
kallossid. Mär-
gade
riie-
tega võib kergesti
külmetada. Märjad
jalad on paljude
haiguste wäljakutsu-
jad. Võidakse saada
tiisikuse, kopsupöle-
liku, kõha, nohu,
jooksva, ischiase jne.*

kannata veel juurt temperatuuri waheldust. Näi-
teks sügisene jaha ilm mõjub rohkem kui hiljem talvel kõwa pakane.

Me mõime end külma vastu ette valmistada jelle-
lega, et karastame oma teha, nimelt järjekindlalt igal hommikul ülestõusmise järele hõõrumine oma teha rätikuga ja üle öö taas seismud weega. Hõõ-
rumise toiming võib kesta kolm minutit. Hõõru-
da teha nii läbi, et nahk on punane. Enne hõõrumist tuleb teha ka wõimlemisharjutusi. Kui aga nahk ei muutu punaseks, waid on sinakas, siis tuleb kiiresti riie-
tuda ja juua midagi kuuma, et hoiduda külm-
tamast, kuna teha on sel puhul olnud külm-
karklik. Hommikuti külma weega hõõrumine ka-
rastab teha ja ergutab närwikawa.

Peab jaama hingata rohkesti wälis-
õhku. Lin-
nainimesed, kes töötavad finnistes ruumides, peaf-
sid wõtma endale aega jalutamiseks. Jalutamise mõime endale teha mõnujaks, kui igakord seome oma käigu mingi huvilise otstarbega, ühel päe-
wal minnes waatama jeda kohta, teisel teist jne. Jalutada tuleb ka talvel. See on wälisõhus wiibi-
miseks tarwitada juuski ja uiske.

Kui on jaadud külm-
tada, et siis tuleb juua tulist teed mustade sõi-
stratega või wabarnatega ja siis woodis wälja higistada. Kui on tunne, et on midagi wiga, on külmawärinad, walud lih-
as-
tes, voidumns, peawalu ja temperatuur üle 37 kraadi, siis tuleb juua tulist teed, jääda woodis-
je, katta soojalt finni ja hoida soojad pudelid teha juures. See on kõige lihtsam ja käepärajem abi-
nõu terveise hoidmiseks, jee-
päraft tuleb jeda tin-
gimata kasutada. Terveise cest tuleb olla hoolas.

Kui koduste abinõudega ei ole saanud tagajärge, siis tuleb viivitamata kutsuda arst. Lastes harilikud talvehaigused edasi minna, võivad tekkida komplikatsioonid, teised kõrvalhaigused.

Sügisel ja talvel annavad end tõsisemalt tunda reumaatilised haigused. Kes teab endal olewat reumatismi, see hoidugu eriti külmetuse eest. Oleks soovitatav kuiv ja soe korter. Kui on valud, siis valude maigistamiseks hoida soojamee kott valutaval kohal.

Reumaatilised haiged peatšid eriti sügisel ja talvel kinni pidama toitumise eeskirjadest.

Reumatilistele haigetele on keelatud jõögiks looma-, sea-, linnu- ja jäneliha, heeringad, maks, neerud, lihapuljong, šokolaad, kakao, oadokhv. Ei ole ka soovitatav vasikaliha, kanalaha, lambaliha ja muna. Tervishoidlikuks toiduks on igafugune aedvil, puuvili, piimatoit, jahutoit, magustoit, kartul, või, üldse kerge soolaga segatoit. Bõhus, mis on keelatud rasvarikkad ja valgurikkad toidud, on see, et reumatism on tekkinud keha ainevahetuse korruptusest, keha ei suuda kõrvaldada ja lahutada teha üleliigset valku. Valgud, mis ei lähe kehakudede ülesehitamiseks, muutuvad kehakudede tegevust takistavaks ja halvavaks, millest on tingitud valud. Seepärast tuleb piirata valkude hulka, kuna jüüakse ainult jüüveidkiud sisaldavaid toiduaineid.

Riided talve jaoks olgu otstarbekohased, mitte moe, vaid terve pära. Nagu juba üteldud, üliriided soojemad, alusriided parajalt vabad. Linna ei ole siiski tingimata tarvis kasutada. Saab palju kergemagagi läbi. Jalad olgu soojad. Seda peatšid arvesse võtma ka naised. Mitte ainult jüüdukkades! Naised riskivad oma tervisega ja rikuvad niivõisi terve.

Tuleks veel silmas pidada mõningad asjaolud. Sauna järele peab olema ettevaatlik. Inimene katab end jaunas kuumaks ja siis tuleb külma lätte; mis ime siis, et teisel päeval ollakse haige. Kõha tuleb enne väljaminekut jahutada. Ka mitte viibida kaua väljas.

Südaohklik tegu on see, kui minnakse soojast toast või higile aetult välja ennast jahutama. See on ju otse haiguse esilekujumine!

Talvel mitte joosta välja kerge riietusega, ka mitte mõneks sekundiks. Tihsti minnakse talvel kerges hommikmantlis ja paljalt koalingades õue riideid klopima. Ka kui on saadud kopsipõletik, põiepõletik, või mingi muu haigus, siis inestatakse, kust haigus võis tulla.

Talvel tuleb ruumis üliriided ära võtta. Sellega vabastane keha soojusekoormatusest, ja siis keha suudab väljas külma välja kanda.

Naised peatšid talvel hoolitsemata selle eest, et

kiivar annaks sooja. Kerge kiivaraga saavad peanärvid külmetada ja tekib peavalu. Kui siis neelatakse pulbreid, siis see ei aita.

Alkohol ei ole mitte külmarohi. Kõha muutub tema mõjul tundetuks. Külma käes viibides külmetatakse juust ennast ära. Sooja tegemiseks on tarmis teha liigutusi ja nii võib hoida külmetuse eest.

INIMESE-KULTUS

Algus — lhk. 148

me vahetordi Jumalaga, muudetakse vastavalt inimeste vaadetele.

Peapõhjus inimese jumaldamiseks on Issanda Jumala mittetundmine ja tema tahtmisele vastupanemine. Issand nõuab sõnakuulmist ja loobumist mitmest waatest ja harjumusest, mida inimene ei taha täita oma inimlikus meelsuses. Kui aga inimese meel valgustatakse Jumala sõna läbi piha Vaimu mõjul, siis ta tunneb enese saamatust ja väikust. Ta hakkab ka mõistma elava Jumala juurust ja armastust ja alandub tema kae ja juhatuse alla. Mitte enam inimene ei ole temal austamise subjektiks, vaid Jumal. Tõst Jumala kummardamist, tema teenimist vajab maailm tänapäev enam kui ühtegi muud abinõu raskuste ja keeruliste probleemide lahendamiseks. G. N.

KOLGATA OHVER

Algus — lhk. 153

See juhtum kujutab kui väga teesus armastab sind. Waata tema peale. Ka tema varjab sind oma armastuses. Tema mõttis vastu karistuse leegid, et sind päästa. Ta suri sinu eest kui sinu wahomees, kui sinu lunastaja. Tema armastab sind vaatamata sinu endistele vigadele.

Inimene, kummarda oma pea aukartuses! Waata Jumala juurt armastust! Mõttele järele Kolgata juure jaladuse ille! Kallaku see waade sinu südamesse armastust ja usku. Ja teie, teotajad, taganege! Taganege, kriitikud! See on waade, mille ees peab kaduma uskmatus, uhkus ja kõrkus. See on sündmus, mis pealk sulgema iga kahileja huuled. Siin on armastus, mis peab liigutama kõvematki südant ning paenutama kalgi-matki meelt.

Nogu loodus tundis kaasa oma Soojaga, kui see suri. Väike varjas oma palge. Kalljud lõhkesid. Maa värises ja Nogu loodus leinas. Inimene, kuis on sinuga? Kas ei liiguta see ka sind? Kas see waade, see tegu ei pane sind värisema? Kui hülgad selle ohvri, mis juhtub sinuga siis? Do waata Kolgatale, rutta oma Lunastaja juure! Ta võtab sind vastu. Ta varjab sind. Ta tahab sind lunastada. Nutta ta juure täna!

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus. Toimetuse ja talituse Tallinnas, Merepuiestee 14-a. Tel. 309-41.

Vastutav toimetaja: M. Bärengrub. Abitoimetaja: H. Pilt. S. P. Adv. K. Eesti Liidu väljaanne.

Aastaks 2 krooni, poolaastaks 1 kroon 10 senti, üksiknumber 20 senti. Tellimine kõigist postiasutustest.